

Naturvejlederens Nyhedsbrev

November 2023

I december skal jeg se "Valdes Jul – Skovens Vogter"

Nu er der igen mulighed for igen at give den gas med masser af naturjul. Årets julekalender på TV2 handler nemlig om menneskers samspil med naturen, og det er oplagt at arbejde videre med emnet, sammen med børnene. I samleheftet (*ja, der er samlekort igen i år!*), finder I smukke tegninger, som giver masser af inspiration til samtaler og aktiviteter i december.

Egetræet

I Danmark har vi to hjemhørende egetræer; stilkeg og vintereg. I "Skovens vogter" spiller egetræet en central rolle: Det kaldes modertræet og i julekalenderen sender det livskraft ud til de andre træer i skoven.

I skovplantninger bruger man ofte ammetræer. Det er hurtigt voksende træer, der plantes for at beskytte langsomt voksende træer i de første år. Herefter fældes ammetræerne.

Egetræer er et af de træer, som vokser langsomt, og som nogle gange får hjælp af et ammetræ, fx birk. Man kan dog sagtens sige, at egetræet er en slags modertræ, for der er over 800 insektarter der er knyttet til egetræet, og så bliver egetræer også utroligt gamle. Kongegegen i Jægerspris er ca. 1500 år gammel.

Den magiske skov

I den magiske skov bor alle de magiske væsner, i julekalenderen er skoven flere tusind år gammel og kan kun ses af mennesker som skoven udvælger.

Måske har I også en magisk skov, tæt på hvor I bor? Det kan være I finder spor, efter nogle af de dyr som bor der. Kig efter skrabemærker på små stammer, hårtotter, knogler, aftryk, lort og dyrestier.

I kan også lave jeres eget `herbarie`, og indsamle blade fra de træer I har i haven, eller i jeres magiske skov. Efter 12 timer i pres limer I dem forsigtigt på et hvidt stykke papir. Her kan I tilføje træets navn, og anden vigtig viden – fx beskrivelse af barken og bladene, samt særlige træk. Arket lamineres inden bladet tørrer helt.

Novembers natur

Bævresvampene

ryster og bævrer. De sære skabninger ligner vingummier i forskellige farver, og er geléagtige svampe, der lever som parasitter. De trænger nemlig ind i andre svampes celler, og optager næring herfra. Kig efter gul bævreskive, eller almindelig guldgaffel i granskove og judasører på hyldebuske.

Skovskaden samler forråd. Lige nu har den travlt med at samle agern og bog. Når først den har fundet et godt sted, flyver den i pendulfart mellem frøkilden og det gode skjulested.

Fuglen kan have flere agern i sin strubepose, og som regel, kan den også huske hvor den har gemt dem...

Naturvejlederens Nyhedsbrev

Skovens dyr

I julekalenderen er der en pige, som kan tage form som en ulv. Hun er en ulveskifter. Måske kan I dykke ned i skovens dyr; ugle, ulv, hjort og hare?

Børnene kan vælge deres eget skifter-dyr, og I kan se nærmere på dyrenes forskellige træk – afhængig af børnenes alder.

Fx rovdyr vs. byttedyr; haren er hurtig, og kan næsten se hele vejen rundt om sig selv, og den har en fantastisk hørelse. Ulven har øjne som peger fremad, mod byttet og har god lugtesans. Uglen flyver lydløst og kan se UV-lys om natten – det er derfor de har let ved at finde mus; de ser musenes tis-spor! Hjorte er planteædere, og har derfor flade tænder. Den mindste hjort i Danmark er rådyret, den største er kronodyret. Kronodyr er endnu ikke så almindelige i fjordområdet, men der lever nogle få vilde kronodyr på Sydfyn ved Vejstrup.

Verdenshjørner og seje koder

Det kan også være I kommer omkring verdenshjørner – i julekalenderen har Valde en ven som hedder Anker, og Anker er spejder, han har både kompas og dolk.

Snak om verdenshjørner og marker dem i jeres have. I kan også stille børnene i en cirkel, og lade én være nord. Så skal alle børnene løbe samlet hen i det verdenshjørne, som "nord" kalder. Råbes der "syd" skal alle stå overfor "nord" i cirklen, osv.

Skriv også en hemmelig besked i koder! På kodemaskinen.dk, kan I oversætte til kodeskrift, og på rebuz.dk, kan I lave jeres egen rebus. På naturlaboratoriet.dk/rebus – finder I færdige tegnede rebusser til mindre børn. Hvad tror I der står her: J + **GUL** -G? Og her: Netfaeluj ☺

Vild Mad

Roset springklap – er et hit om vinteren. Faktisk er den allerbedst, netop nu, når den ikke blomstrer. Smagen er fin og karseagtig, og den er mega-god at kende, når der lige skal pyntes lidt ekstra på rugbrødsmitterne.

Hvis I googler navnet, kan I se man masse billeder af den, og I vil med sikkerhed sige – *nåe ja, den kender jeg godt*. For den er ret almindelig, i bede, mellem fliser og i det hele taget alle steder hvor mennesker har rodet i jorden.

Den står i små fine rosetter med en stjerneagtig form. Bladene består af flere små runde ovale blade, som sidder sammen på en stilk der ender i et enkelt lidt større blad. Om sommeren blomstrer den med hvide blomster, som også kan spises.

Brug den til drys, og pynt. Den mister smagen hvis den tilberedes.